

CUVÂNT DE DESCHIDERE

Prof. Univ. Dr. Mircea Duțu
Vicepreședinte al Comisiei de Ecologie a
Academiei Române
Președintele Universității Ecologice din
București

Universitatea Ecologică din București are deosebita onoare de a găzdui, în **Casa Ecologiei**, una dintre cele mai importante manifestări științifice de marcare în România a **Bicentenarului Charles Darwin** (1809 – 1882) și a împlinirii a 150 de ani de la publicarea operei sale fundamentale, **Originea Speciilor** (1859). Un asemenea caracter se justifică deopotrivă prin statutul participanților la această conferință, instituțiilor organizatoare și calitatea ideilor ce vor fi relevate cu această ocazie, și, nu în ultimul rând, prin semnificațiile conferite demersului nostru, acelea de a se constitui într-un mesaj de percepere așa cum se cuvine a teoriei evoluționiste, cu limitele și meritele sale din perspectiva unei istorii de un secol și jumătate, a unui prezent contradictoriu și, mai ales, a unui viitor optimist.

În aceste momente marcate deopotrivă de bucuria aniversară și îngrijorarea legată de soarta acestei teorii științifice în România mi se pare că situația poate fi cel mai bine relevată prin recurgerea la o parabolă.

... În celebra operă reprezentativă pentru creația umană, **Odiseea**, nu mai puțin celebrul **Homer** ne povestește cum Menelaos și însoțitorii săi au capturat o divinitate a mării, pe Protea, spre a o forța să le arate cum pot să revină în lumea lor, după teribilii ani ai războiului troian. Aceasta a încercat să le scape din mână transformându-se, pe rând, în leu, dragon, panteră, maimuță uriașă și, în fine, în apă și în arbore. Dar oamenii au reușit să o imobilizeze cu brațele lor viguroase și, în cele din urmă, divinitatea a vorbit.

... Precum Protea, lumea viului se transformă și ea. Și tot așa ca și protegiutoarea mării, nici ea nu se lasă ușor interogată. Dar Darwin, la fel ca Menelaos, a reușit să o facă să vorbească. Pentru aceasta, a trebuit să străbată oceanele prin expediția la bordul vasului Beagle (1836 – 1839), a

acumulat, cu această ocazie, numeroase observații, precum cele din insulele Galapagos, pe care le-a interpretat în spirit și cu metodele științifice de atunci și a depozitat experimente, apoi și-a acordat două decenii de meditație. La capătul acestui demers, a reușit să înțeleagă faptul că transformările viului ascund o mare unitate și sunt cheia perenității sale; toate ființele vii au o ascendență comună și fiecare generație integrează noutatea pentru a se adapta la schimbările mediului. Așadar, **genele propun, natura dispune!** Și toate acestea le-a formulat și exprimat într-o lucrare care, trebuind să poarte un nume s-a denumit **Originea Speciilor**, iar teoria **evolutionism**. Generațiile succesive de biologi care au urmat după Darwin au putut astfel să descopere cum se elaborează noutatea și se identifică diferite mecanisme de selecție. Un mare număr de discipline – paleontologia, genetica populațiilor, studiul genoamelor, embriologia, etiologia, antropologia, demografia și chiar psihologia, dar nu în ultimul rând ecologia, disciplină-patroană spirituală a Universității noastre – s-au inspirat și hrănit ideatic din teoria evoluționistă.

... Din această perspectivă aniversară, poate mai mult ca oricând, viața ne apare ca o odisee, pe care oamenii de știință nu au reușit (încă) să sfârșească a o descrie...